

Z á z n a m y z o b e c n e j k r o n i k y

z a r o k 1981

P o č a s i e a p r í r o d a :

Už prvý deň nového roka nasvedčoval, že zima v roku 1981 bude tuhá, s množstvom snehu a dosť silnými mrazmi. Celý január bol veľmi studený. Priemerné nočné teploty sa pohybovali od mínus 12 do mínus 25°C. Vo februári sa značne oteplilo, koncom mesiaca zasa začalo hodne mrznúť. Marec má striedavé počasie, ešte aj v polovici tohto mesiaca napadlo veľa snehu, dlho sa neudržel, lebo sa znovu oteplilo, no nie nadhlo. Celkove jar bola dosť dlhá, prevažne chladná. Oteplenie nastalo až začiatkom mája. Nasledovali krásne slnečné dni s pomerne silnými nočnými mrazmi, ktoré spôsobili vážne škody na zelenine pod fóliami, na ovocí i vo vinohradoch. Zelenina sa ešte podosádzala, no škody vo viniciach a v ovocných sadoch sa už premietli do slabej jesennej úrody.

Jún sa hlavne vo svojom závere vyznačoval veľkými horúčavami, prvá polovica júla bola chladnejšia, koniec mesiaca až do polovice augusta opäť horúci a suchý. 9. augusta sa prihnal prudký lejak, ktorý sa zanedlho zmenil na ľadovec. Ten zničil veľkú časť úrody hrozna, ovocia a zeleniny.

Aj napriek týmto škodám jeseň priniesla bohatú úrodu cukrovej repy, kukurice, jablák a čiastočne i hrozna. Jesenné mesiace sa vyznačovali pekným počasím, dlhým babím letom, dokonca i prvé dni decembra boli pekné a vzhľadom na pokročilosť ročného obdobia i pomerne teplé. Pred Vianocami napadlo hodne snehu, ten sa našťastie udržal niekoľko dní, takže i atmosféra vianočných a novoročných sviatkov bola pre zimu typická, vhodná, a teda i krásna.

Zvláštnosťou a dosť netypickým javom tohto roku bolo veľké množstvo snehu, ktorý napadol už pred vianočnými sviatkami a postupne pripadával tak, že nielen príroda, ale aj ulice, cesty a dvory boli biele.

V lete spomínaného roku sa opäť vo veľkom množstve vyskytovala mandelinka zemiaková. Obyvatelia zápasia s jej škodlivosťou už viac rokov, no s malým úspechom. Pri objavení sa tohoto škodca postup na jeho likvidáciu je asi taký, že sú využívané rôzne chemické postreky ako Metation a Soldep, prípadne prášky na posýpanie vňate, napr. Elocron. Podobný boj proti škodcom zvädzajú obyvatelia i na ďalších druhoch úžitkových plodín, na kvetoch i stromoch. Dosahujú pritom striedavé úspechy. Faktom je, že s pokročilosťou doby i s vyspelosťou vedy sa zákonite objavujú i stále zákernejšie druhy škodcov, ktoré robia ľuďom nemalé starosti.

O p i s o b c e :

Tvárnosť našej obce sa nemení z roka na rok hlavne z toho dôvodu, že sa jedná o obec pomerne malú. Aj napriek dosť nízkemu počtu obyvateľov, Záhorce i Selešťany sú rozložené na dosť veľkej ploche. Prieluky medzi jednotlivými domami sa postupne zapĺňajú novými stavbami. Stalo sa už tradíciou v oboch našich obciach, že priestranstvo pred oknami domu si obyvatelia upravujú na kvetinovú záhradku, túto si pekne udržiavajú a skrášľujú životné prostredie nielen vo svojom bezprostrednom okolí, ale vlastne v celej obci. Zadná plocha za domom je pripravená na úžitkovú záhradku, v ktorých sa pestujú všetky druhy bežnej zeleniny ako je mrkva, petržlen, cibuľa, cesnak, reďkovka, šalát, paprika, paradajky, uhorky, zemiaky, mak, repa a pod. V poslednom období je už takmer pre každý dom v obci typické, že je využitá všetka nezastavaná plocha nachádzajúca sa v blízkom okolí stavby. Jednoducho, každý meter priestranstva pri dome je posadený kvetmi, zeleninou, prípadne posiaty ďatelinou, trávou atď. Z domov, postavených za posledných päť rokov, vzniká pomaly nová bočná ulica smerom na Cirouky. V tejto časti obce sú už postavené najnovšie, moderné typy domov, ktoré dodávajú našej obci celkom pekný vzhľad. V rámci individuálnej výstavby bol v spomínanej ulici dokončený rodinný dom Jána Drugdu, Štefana Fľašku, Štefana Pála, Jána Pétera, v kostolnej ulici zas dom Jána Koporca a Pavla Pohánku. Dobrým tempom pokračuje výstavba Domu smútku zahájená v uplynulom roku. Vďaka veľkej obetavosti predstavenstva MNV a iniciatíve obyvateľov, v priebehu ôsmich mesiacov roka sa stavba nielen dokončila, no porobili sa i hlavné vnútorné práce tak, že už koncom septembra sa koná prvá predbežná kolaudácia. Pri jej hodnotení sa uvádza, že náklady na túto stavbu činili približne 510 tisíc Kčs. Na konkrétnych prácach sa podieľali obyvatelia tridsiatimi percentami. V obci pokračuje i budovanie miestnych komunikácií, zrenovuje sa evanjelický kostol, s nákladom 60.000 Kčs je opravená strecha obchodu a pohostinstva v Záhorciach. Pokračuje sa v budovaní miestnych komunikácií, občania si dokončievajú práce na dláždení chodníkov popri hlavnej ceste.

H o s p o d á r s t v o :

Zamestnanci zlúčeného JRD prijali pre rok 1981 hodnotné socialistické záväzky. Celopodnikový záväzok činil hodnotu 552 tisíc Kčs. Záväzkovému hnutiu venovalo pozornosť celkovo 285 súťa-

žiacich, ktorí svoje plány splnili na 96%. Nedosiahla sa produkcia hustosiatych obilovín a tiež kukurice na zrno. Nezískala sa plánovaná produkcia mlieka a hovädzieho mäsa, nebol dosiahnutý ani odstav prasiat. V rámci kooperácie-vzájomnej pomoci-boli uskutočnené tieto dohody:

1. sušenie múčky a kukurice pre spolupartnera v Sklabinej
2. výroba granulovaného hnojiva pre JRD Bušince, Dačov Lom a Plachtince
3. sušenie pre JRD Bušince a Sklabiná
4. vzájomná výmenná spolupráca pri zbere krmovín s JRD Litava v okrese Zvolen
5. spolupráca s dvoma družstvami MĽR-Tiszabura a Künhegyes z okresu Szólnok.

Čo sa týka práce a splnenia záväzkov siedmich kolektívov BSP dosiahnuté boli nasledovné výsledky:

- čakací kolektív na titul BSP-stavebná skupina pod vedením Štefana Ferencu-si zasluhuje čestné miesto za úsporu materiálových nákladov a za plnenie volebného programu NF s percentom plnenia socialistického záväzku na 100,8 %.
- opravári poľnohospodárskych strojov-vedúci Jozef Nagy-percento plnenia na 100,2 %. Ich kolektív si dobre počínal pri úspore materiálových nákladov. Patrí im tiež pochvala za kosenie a zber 70 q sena z neprístupných miest.
- deväťčlenný kolektív krmičov a dojičov v hospodárskom dvore Záhorce-Cirouky, s vedúcou Máriou Filipovou, splnili záväzok na 100 %. Ich najväčšia zásluha tkvie v tom, že v rámci okresu získali popredné miesto v čistote a zatriedovaní mlieka.
- linka na zber krmovín. Percento plnenia 98,6, vedúci súdruh Gál, počet členov sedem. Tento kolektív vyvinul maximálne úsilie na zabezpečovanie krmovínovej základne pre výkrm hovädzieho dobytku.
- kolektív výkrmu hovädzieho dobytku splnil plán na 93,1 %. Nebolo splnené zvýšenie plánovaných prírastkov, a tiež šetrenie krmivami.
- záhradníctvo-21 členov-91,6 %. Nesplnené dodávky šalátových uhoriek a neboli vypracované zlepšovacie návrhy. Bola im udelená pochvala za dodávku červenej repy a prekročenie odpracovaných brigádnických hodín na počesť XVI. zjazdu KSČ.
- sušička s 13 členmi-percento plnenia 89,3. Pochvalu si vyslúžili za pomoc poskytnutú živočíšnej výrobe pri zhotovovaní koterčov. Nepredložili však zlepšovacie návrhy a nesplnili brigádnické hodiny.

V individuálnej súťaži účasťou na okresných i krajských zápoleniach sa dobre umiestnili nasledovní: Keťko Pavel-božík,

odmenený v krajskej súťaži hodnotou 1.000 Kčs, v okresnej sumou 800 Kčs. V rámci okresnej súťaže boli finančnými i vecnými odmenami zhodnotení: Ľestven Pavel, Karasy Jozef, Dola Štefan, Macka Pavel, Sabó Ján, Vajs Ján, Filip Ján-réty.

Živočišna výroba.

Pre dosiahnutie zvýšenej dojivosti na jednu dojniciu hospodárske vedenie JRD uzavrelo dohody s kolektívom dojičov na Ćiroukách o vyplatení cieľových prémieí po 1.000 Kčs na osobu. V dohodeb sa vedenie dr družstva zaväzuje s dojičmi na hmotnej zainteresovanosti pracovníkov živočišnej výroby, na zvyšovaní dojivosti u dojníc, na zvýšenie záujmu dojičov pri výrobe mlieka.

Politicko-odborná prípravax členov sa uskutočňovala cez Družstevnú školu práce a XI. ročník Školy pokrokových skúseností. Boli zorganizované skúšky z odborných predmetov v počte pätnásť, z toho jedenásť osôb získalo skrátenou formou výučné listy.

Na úseku brigádnickej pomoci vyjadrovalo vedenie JRD spokojnosť so spoločenskými organizáciami Národného frontu i s jednotlivcami, ktorí poskytli družstvu veľkú pomoc. Zo Záhoriec to boli zvlášť TJ, SZM, SZŽ, ĆSĆK. Pekný kus práce odviedli i masové organizácie v Se-lešťanoch. Predstavenstvo JRD vyjadrilo vďačnosť i predsedovi a poslancom MNV v Záhorciach za poskytovanú brigádnicnú pomoc.

Brigádnici sa okrem zberu slamy počas žatvy zúčastňovali aj pri kosbe a zvoze sěna, pri vyťahovaní fõlií, na výsadbe okopávky, v zbere zeleniny, zemiakov a hrozna, pri vyberaní petržlenu a podobne.

V roku 1981 nebol v JRD zaznamenaný žiaden požiar, z ktorého by vyplynuli nejaké škody.

P r i e m y s e l a o b c h o d :

Ćo sa týka priemyslu a obchodu, situácia sa u nás v porovnaní s predošlým rokom takmer nezmenila. Ženy-družstevníčky zo Záhoriec i Se-lešťan-sa naďalej zamestnávajú v Pridruženej výrobe na šitie zvrškov panskej obuvi, vytvorenej pri JRD Želovce so sídlom v Záhorciach. Ćoraz viac mladých ľudí sa učí pre závod Liaz 08 /Liberecké automobilové závody/vo Veľkom Krtíši, kde obsadzujú hlavne profesiu obrábačov kovov, sústružníkov, vodičov atď.

Predajňu Jednoty v Záhorciach naďalej k spokojnosti zákazníkov obsluhujú dve predavačky, a to Helena Huťanová vo funkcii vedúcej predajne a Mária Sabová. Obe majú záujem na tom, aby bol v predajni dostatok všetkých druhov potravín a Ćo najširšieho sortimentu ostatných priemyselných výrobkov. Problémy vznikajú s nedostatočnými priestormi na usklad-

nenie tovarov, preto MNV za spolupráce s miestnym dozorným výborom Jednoty vyvíja veľké úsilie o prístavbu zvlášť skladovacích priestorov. Takéto riešenie by umožnilo vytvoriť samostatné oddelenie pre predaj potravín a mlieka, tiež ostatných druhov tovaru. Pohostinstvo v Záhorciach ponúka svojim zákazníkom nealkoholické i alkoholické nápoje, v menšom množstve občerstvenie v podobe chleba, salámy, čaju a kávy.

Spoločnú predajňu potravín i pohostinstva v Selešťanoch dobre obsluhuje Emília Príbeliová. Stará sa o to, aby boli spokojní nielen s obsluhou, ale hlavne so sortimentom ponúkaného tovaru.

Aj v tomto roku sa hodne rozmohlo súkromné pestovanie rýchlejšej zeleniny pod fóliovníkmi. Skoro na jar predávajú naši obyvatelia čerstvý šalát, reďkovku, uhorky, papriku a paradajky pre domácich záujemcov, tiež chodia so zeleninou na trh do okresného sídla, prípadne ju odpredávajú národnému podniku Zelenina v Modrom Kameni. Medzi pravidelných pestovateľov rýchlejšej zeleniny patrila rodina Pavla Strhára staršieho, Zuzany Hromadovej, Anny Čestvenovej, Jozefa Lavríka, Zoltána Pádeja a ďalších.

K u l t ú r n e p o m e r y :

Všetky kultúrne akcie roka zabezpečovala a koordinovala miestna Osvetová beseda /OB/ prostredníctvom jednotného plánu kultúrno-výchovnej činnosti. Vo funkcii vedúceho OB naďalej zotrúva Ján Koporec. Masovopolitické organizácie Národného frontu sa zameriavali na organizovanie tanečných zábav, ktoré z roka na rok menia svoj charakter. Vytráca sa z nich zmysel pre spoločenské vystupovanie, slušné obliekanie a tiež konkrétny cieľ takéhoto podujatia.

Na záver roka prišli do obce zohrať členovia divadla Jozefa Gregora Tajovského zo Zvolena do tunajšieho Kultúrneho domu veselohru pod názvom S brokovnicou na manžela. Hra mala u domáceho obyvateľstva veľký úspech. Zvolenčania podľa tradície vzbudzujú v našich divákoch zaslúžený obdiv a uznanie.

Miestna ľudová knižnica je otvorená jednkrát týždenne. Vede ju naďalej Ján Jakuba, teraz učiteľ Osobitnej školy vo Veľkej Čalomiji.

Prostredníctvom miestneho rozhlasu boli občanom pripomínané významné kultúrno-politické výročia a udalosti. Zpr príležitosti usporiadania dôležitých osláv vystupovali v rámci kultúrneho programu jednak žiaci domácej Materskej školy a tiež žiaci Základnej školy zo Želoviec.

V e r e j n o p o l i t i c k é p o m e r y :

Medzi najvýznamnejšie politické udalosti r.1981 patrilo 37.výročie

Slovenského národného povstania, začiatok prvého roka 7. päťročnice, 60. výročie založenia KSČ a voľby do zastupiteľských zborov všetkých stupňov. Za takéhoto slávnostného ovzdušia naša strana uskutočnila svoj XVI. zjazd za plnej podpory všetkých našich pracujúcich.

Jubilejné 60. výročie založenia KSČ a oslavy spojené s touto významnou udalosťou mali u nás veľmi dôstojný priebeh. Už niekoľko dní pred vlastnými oslavami boli i naše obce slávnostne vyzdobené vlajkami, pozdravnými heslami, pútačmi. Prostredníctvom miestneho rozhlasu bola uskutočnená relácia o vzniku a význame KSČ. Oslavy vyvrcholili dňa 16. mája slávnostnou schôdzou komunistov našich obcí. Najaktívnejší členovia strany boli odmenení pamätnými medailami. Slávnostný priebeh schôdze umocnil aj kultúrny program zostavený z aktuálnych básní, piesní, tancov, zborovej recitácie žiakov našej Materskej školy a Základnej školy zo Želoviec.

V dňoch 5. a 6. júna sa v celej našej vlasti konali voľby do zastupiteľských zborov všetkých stupňov. Aj túto významnú udalosť politického charakteru prijali obyvatelia našich obcí nielen s pochopením, ale predovšetkým s plnou zodpovednosťou za hlasy, ktoré občania odovzdávali svojim poslancom a zástupcom vyšších i najvyšších orgánov.

Prípravu a priebeh volieb v našich obciach treba hodnotiť kladne. Volebné obrady sa v Záhorciach konali v miestnosti Zboru pre občianske záležitosti, ktorá je súčasťou Kultúrneho domu. V Selešťanoch boli voľby tiež v Kultúrnom dome. Obe volebné miestnosti mali priliehavú výzdobu so štátnym znakom, ústredným heslom „Pod vedením KSČ a NF za ďalšie úspechy v budovaní našej rozvinutej socialistickej spoločnosti“, s volebnou urnou /schránkou na volebné lístky/ a s plentou /oddelená časť miestnosti, kde mali občania možnosť upravovať volebné lístky podľa vlastnej vôle/.

Naši obyvatelia už v prvý deň volieb - v piatok 5. júna popoludní o 14⁰⁰ hodine - pristupovali k volebným urnám manifestačne. Napríklad zamestnanci JRD, tiež požiarnici a zväzáci prišli voliť spoločne s prejavom dôvery a aktívnej podpory programu Národného frontu. S veľkým pochopením sa MNV stretol i s ostatnými obyvateľmi, ktorí prichádzali do volebných miestností kompletne s celými rodinami tak, že už večer do 22⁰⁰ hodiny - v prvý deň volieb - odvolilo celkovo 98,6 % voličov. Ostatná časť sa zúčastnila volieb po návrate z práce z odpoľudňajších zmien, takže všetci prišli odovzdať svoj hlas ešte v prvý deň volieb do 24⁰⁰ hodiny.

I vyššie stranické orgány hodnotili priebeh volieb v našich obciach veľmi dobre. Spokojnosť bola vlastne obojstranná, nakoľko i občania samotným súhlasom s navrhovanými kandidátmi prejavili svoju spokoj-

nosť už spomínaným volebným aktom. Vo voľbách boli odovzdané hlasy všetkým 21 ~~navrhovaným~~ navrhovaným kandidátom, ktorí majú podelené o-bidve obce na menšie pracovné obvody. Spolu s nimi bol vo voľbách vyjadrený i súhlas s navrhovanou poslankyňou ONV súdružkou Annou Čestvenovou. Ona bola súčasne zvolená i za poslankyňu MNV.

Rada MNV i celé plénum riešili počas roka na svojich schô-dzach aktuálne problémy týkajúce sa výstavby obcí i súkromných sta-vieb, pripravovali plenárne zasadnutia, hodnotili činnosť spoločn-ských organizácií, sledovali plnenie plánu činnosti národného výbo-ru /NV/, finančné hospodárenie i rozpočet NV.

V obci existujú nasledovné spoločenské organizácie Národného frontu: TJ Družstevník Záhorce a jej futbalový oddiel aktívne pôsobil v III. triede okresu. Na ihrisku dosahoval striedavých úspechov. O hraciu plochu a výstroj hráčov sa zodpovedne staral člen futbalového oddie-lu Jozef Karasy.

SZM - dosť aktívna organizácia mladých ľudí. Je žiadúce, aby sa okrem brigádnickej činnosti lepšie zapájali i do kultúrneho života obce.

ZPO - plnil zodpovedne svoje poslanie hlavne na poli zabezpečovania hladkého priebehu žatvy tým, že organizoval protipožiarne hliadky, tiež pred vykurovacou sezónou členovia požiarnej ochrany uskutočňovali preventívne prehliadky okolia komínov v obytných domoch.

ZČSSP - organizácia, ktorá po boku DiO KSS plnila ušľachtilé poslanie: správnym vysvetľovaním mierovej politiky ZSSR pomáhala upevňovať v ľuďoch istotu vo víťazstvo pokroku a mieru.

Zväzarm - čo do rozsahu činnosti jedna z najaktívnejších organizácií. Jej členovia pomáhali brigádami miestnemu JRD, MNV a hlavne upravova-li priestranstvo strelnice v „seleštianskej bani.“

SZŽ - jeho členky sa ochotne zúčastňovali brigád v období sušenia a hrabania sena, zberu úrody, pri skrášľovaní životného prostredia, pri čistiaciach prácach novovybudovaného Domu smútku.

ČSČK - členovia propagovali najhumánnejšie poslanie človeka: darcov-stvo krvi pre záchranu iných. Okrem toho aj oni účinne pomáhali bri-gádnickou činnosťou počas sezónnych prác miestnemu JRD.

O b y v a t e ľ s t v o :

V porovnaní s predchádzajúcim rokom nenastal vážnejší pokles počtu obyvateľstva, aj keď počet zomrelých prevyšuje narodené deti o dvoch. Počas 1981 roku totiž umrelo celkove osem žien i osem mužov, teda celkove šesťnásť občanov. Živonarodených detí bolo štrnásť, z toho de-väť dievčat a päť chlapcov. Už tretíkrát po sebe zaznamenávame do

našej kroniky radostnú a zároveň i slávnostnú udalosť: rodičom Márii Melicherovej, rodenej Liskovej a Františkovi Melicherovi sa dňa 4. augusta 1981 narodili vo veľkokrtíšskej nemocnici dvojičky. Tento raz bola porušená tradícia rodenia sa dvojčiat v tom zmysle, že kým dotiaľ boli dvojičky vždy len mužského pohlavia, v prípade prírastku do Melicherovie rodiny prišla na svet dcérka Lucia a syn Michal. V súvislosti s týmto už štvrtým prípadom narodenia dvojčiat za posledné roky si občania všimli, že vo všetkých prípadoch sú matky pôvodom Záhorčianky, otcovia sú však do obce priženení z rôznych kútov nášho kraja.

Prírastok cudzieho obyvateľstva do našich obcí nie je častý. Zvyčajne sa sem na kratší či dlhší čas prisťahovávajú záujemci o prácu v JRD, tí sa prihlasujú do obce obyčajne na inzerát vedenia družstva. Stáva sa, že po niekoľkých týždňoch pobytu odchádzajú zase ďalej. Aj keď u nás stabilne žijúcich Cigánov niet, stalo sa v tomto roku, že sa štvorčlenná rodina Berkyovcov usadila v bytovke JRD na niekoľko mesiacov. Keďže ich práca pre spoločnosť nebola veľmi užitočná, znepáčili sa im pracovné podmienky i plat, na sklonku roka sa odsťahovali do Čiech.

Naši občania sa v období žatvy aktívne zapájajú nielen do prác súvisiacich priamo so záchranou obilia, ale sa zúčastňujú aj nočných hliadok. Tieto nočné stráže-varty-sa konajú vo dvojiciach z radov občanov vždy za účasti jedného člena Zväzu požiarna nej ochrany. Ich cieľom je sledovať žatevné pracoviská, zabráňovať vzniku možného požiaru, prípadne po vypuknutí hlásiť oheň zodpovednému požiarnemu útvaru.

S o c i á l n e p o m e r y a z d r a v o t n í c t v o :

Okrem pravidelných mesačných starobných či invalidných dôchodkov i v tomto roku bola pre 74 našich obyvateľov rozdelená suma 35.000 Kčs, ktorú poskytla doplnková starostlivosť pre prestárlych občanov. Tento jednorazový príspevok v hodnotek od 400 do 500 Kčs na osobu pomohol v priemere zvýšiť životnú úroveň našich dôchodcov tým, že si uvedenú sumu mohli podľa sociálnych potrieb použiť na nákup dreva, uhlia prípadne potravín.

K vylepšeniu sociálnych podmienok nášho obyvateľstva prispelo i prepojenie Želoviec a Záhoriec na plnoautomatizovanú telefónnu prevádzku UTO /Uzlový telefónny obvod/ Veľký Krtíš, ktoré sa uskutočnilo 8. decembra 1981.

Zdravotnícka starostlivosť o našich obyvateľov je celkove na dobrej

úrovni. Obvodný lekár doktor Horanský ordinuje denne v Zdravotnom stredisku v Želovciach, posudzuje ochorenia našich občanov, vypisuje pre nich lieky, prípadne ich vysiela na ďalšie odborné vyšetrenia do okresného alebo krajského mesta.

Rovnako je zaistená liečba zubov a tiež pravidelná ordinácia detskej lekárky, ktorá sa zase stará o našu najmladšiu generáciu vo veku do pätnást rokov.

-000-

Záznam bol prejednaný a schválený, na zasadnutí R-MNV v Záhorciach dňa 12. júla 1983 uznesením č. 32/1983.

vlastnoruč. podpis taj. MNV

pečiatka

vlastnoruč. podpis preds.

MNV